

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

Rok XIX: 2021

Grudziądz, dnia 22.04.2021 r.

Nr 10 (688)

1232. spotkanie

dr Jerzy Krzyś

TATARSKI ARTYLERZYSTA

Warto przypomnieć dzisiaj postać pułkownika Józefa Koryckiego, który przez trzy lata był dowódcą 16. Pułku Artylerii Polowej (16 pap) w Grudziądzu. Pamiętają o nim i dzisiaj żyjący Polacy pochodzenia tatarskiego. Ostatnio ukazały się: praca Sławomira Hordejuka i szczegółowsza monografia, opracowana na podstawie wojskowych źródeł archiwalnych przez Waldemara Jaskulskiego, zawierająca wiele szczegółów z życia pułkownika.

Józef Korycki, herbu Koryca był potomkiem tatarów litewskich, osiedlonych przed wiekami na Podlasiu. Odziedziczył nawet pewne rysy twarzy przodków. Uwielbiając służbę wojskową, służyli potem Tatarzy wiernie w wojsku Rzeczypospolitej, ale wytrwali w religii muzułmańskiej. Uzyskali wiele przywilejów i z czasem stali się drobną szlachtą zaściankową.

Urodził się 6 I 1885 r. we wsi Studzianka powiat Białystok. W mieście powiatowym ukończył sześć klas gimnazjum, a następnie odbył rosyjskie studia wojskowe w Moskwie i Petersburgu. Jako oficer zawodowy walczył podczas pierwszych lat I wojny światowej w armii rosyjskiej, ale już od listopada 1917 roku, jako major artylerii był aktywny w polskim I Korpusie Wschodnim. Czuł się Polakiem. W dniu 1 czerwca 1919 r. awansował do stopnia podpułkownika. Podczas wojny 1920 roku i kilka lat potem służył w wielu jednostkach artylerii ciężkiej. Od 1923 roku pełni

Pulk. Józef Korycki d-ca 16 p.a.p.

Józef Korycki

nie dwóch roczników żołnierzy przez 19 miesięcy ze ćwiczebnymi strzelaniami na poligonach z 36 armat 75 mm. Była też Szkoła Podoficerska.

Stanowisko dowódcy 16. pap objął płk. J. Korycki w dniu 20 I 1926 r. W Grudziądzu zamieszkał przy ul. Króla J. Sobieskiego nr 17. Jego bezpośrednimi przełożonymi byli: d-ca 16 DP gen. dyw. Kazimierz Ładoś, a potem gen br. Włodzimierz Rachmistruk oraz szef 8. Okręgowego Szefostwa Artylerii w Toruniu płk Czesław Bzowski. W maju 1929 roku ustanowiono Odznakę Pułkową 16 pap w formie krzyża maltańskiego. Jury jako jednym z pierwszych egzemplarzy odznaczyło swojego dowódcę. Płk Korycki nosił odznakę stale, nawet w niewoli do 1944 roku, czując się duchowo związany z tym grudziądzkim pułkiem.

Nasz płk Korycki miał bardzo dobre opinie służbowe od powyższych dowódców i był przewidziany na wyższe stanowiska i dlatego kierowany był na różne kursy doskonalące, jak np. kurs dowódców pułku czy też trzymiesięczny kurs od

z kolei funkcję komendanta Szkoły Młodszych Oficerów Artylerii w Centrum Wyszkozenia Artylerii w Toruniu. Z dniem 15 VIII 1924 r. został awansowany do stopnia pułkownika. Kolejnym przydziałem, tym razem liniowym, było dowództwo 16. pap w Grudziądzu, stacjonującego częściowo w koszarach przy ul. gen. J. Bema i róg ulicy Legionów (dawniej Lipowa) nr 14/22. Tam była umieszczona komenda i I dywizjon z zapleczem, np. izbą chorych, weterynarią. A częściowo przy ulicy Legionów nr 46/52 w koszarach Marszałka J. Piłsudskiego, gdzie były pozostałe dywizjony, kasyno, ujeżdżalnia, stajnie, wozownie itp. W pułku prowadzono programowe szkole-

Grób rodzinny Józefa Koryckiego na cmentarzu Witomińskim w Gdyni.

3 I 1928 r., dla wyższych dowódców artylerii. Pod koniec 1929 r. z rozkazu przełożonych zdaje dowództwo pułku (2 XII), gdyż zostaje skierowany znowu na IV kurs dla wyższych dowódców i generałów w Centrum Wyższych Studiów Wojskowych, który zakończył się dopiero 10 VII 1930 r. Było to przygotowanie do awansu, gdyż plk Korycki zostaje wówczas z kolei mianowany dowódcą 8. Grupy Artylerii (etat generała brygady) i zaczęły podlegać Mu wszystkie oddziały artylerii Pomorskiego Okręgu Wojskowego. Stanowisko to pełnił do wybuchu wojny, a potem był dowódcą Grupy Artylerii Armii

Pomorze, aż do kapitulacji w Puszczy Kampinowskiej, w dniu 21 września 1939 roku.

Plk. J. Korycki przebywał w niewoli niemieckiej w obozie w VII A Murnau i tam pełnił niewdzięczną funkcję „starszego obozu” od 6 VII 1940 do 29 V 1945, kiedy to został obóz wyzwolony przez amerykańską 12 DPanc. i 29 DP.

Żonaty był tylko z młodszą o 22 lata Jadwigą z domu Menke (03 VII 1907-25 09.1953). Powojenne losy plka Koryckiego są nieznane. Wiemy tylko, że zmarł 26 V 1954 r. i jest pochowany w Gdyni na cmentarzu Witomińskim (nr grobu: sektor 10-13-4) z rodziną żony. Na grobowej tabliczce widnieje także półksiężyc i jakiś napis po arabsku. Czyli do końca życia był wierny swojej religii, także więc w czasie służby w Wojsku Polskim i pobycie w Grudziądzu.

Notatki

(L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisch, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz H. Rygielski.